

ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ ЛЮДИНИ» У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

І.Ю. Коцюба

Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. В. Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Професійні якості реалізують фахову діяльність, обумовлюють професійну придатність спеціаліста. Серед багатьох чинників, що впливають на професіоналізм психолога є ґрунтовні знання анатомії та еволюції НС людини. Якщо студент дійсно пов'язує свою майбутню кар'єру з професією психолога, то місце, роль даної дисципліни в його подальшому професійному житті важко переоцінити.

Часто до професійних якостей особистості здебільше відносять її динамічні властивості, психічні, психомоторні і фізичні якості, що відповідають вимогам тієї чи іншої професії та сприяють успішному оволодінню нею. Але без глибокого наукового знання вони навряд чи реалізуються. Професіоналізм (іншими словами професійна компетентність) реалізується насамперед через професійні знання, вміння, навички і здібності.

Курс анатомії та еволюції НС людини входить в професійний цикл дисциплін напрямку «Психологія». Мета даної роботи акцентувати увагу на значенні даної дисципліни та окреслити її місце у формуванні професійних якостей майбутніх психологів.

Загальновідомо, що об'єктами вивчення психології є психічні явища, їх виникнення, функціонування та розвиток; поведінка, діяльність, вчинки; *психофізіологічні процеси та механізми*, які лежать в основі різних форм психічної активності; взаємодії людей у малих і великих соціальних групах. Розуміння цих об'єктів без знання анатомо-фізіологічних особливостей нервової системи, її еволюції буде недосконалим.

Анатомія та еволюція НС людини, будучи розділом «Анатомії людини», виступає як самостійна дисципліна професійної підготовки фахівців психологів, має власний предмет вивчення, мету і завдання, розкриває сутність процесів філогенезу і онтогенезу НС людини. Даний предмет закладає спільну мову фахівців різних напрямів, нейроморфологія створює базу для розуміння нейрофізіології. На даний час анатомія та еволюція НС є морфо-функціональною дисципліною, в якій значна увага приділена розкриттю нерозривної єдності структури і функцій, і яка закладає необхідну базу подальшого вивчення психології.

В процесі вивчення дисципліни у майбутніх психологів мають бути сформовані знання:

- структурної і функціональної організації органів нервової системи;
- макрорівнів і мікрорівнів, що лежать в основі психічних процесів;
- основних засад структурно-функціональної організації головного мозку, що лежать в основі психічних процесів;
- анатомічних принципів організації сенсорних систем;
- етапів розвитку нервової системи, а також критичних і сенсорних періодів розвитку ЦНС;
- принципів об'єднання окремих анатомічних утворень у функціональні системи: сенсорні, рухові, лімбічну, системи аферентних і еферентних провідних шляхів спинного і головного мозку;
- принципів організації ядерних і екранних структур мозку, структур ретикулярного типу і типів нейронів неокортексу, їх функціональне значення.

Крім того майбутні психологи мають вміння:

- застосовувати анатомічні знання і навички для освоєння дисциплін психологічного циклу;
- володіти понятійно-категоріальним апаратом;
- давати загальний огляд нервової системи людини;
- знаходити по таблицях і муляжах відділи центральної нервової системи, характеризувати їх будову і функціональне значення;
- давати характеристику провідних шляхів центральної нервової системи;
- знаходити і описувати місця виходу з мозку черепно-мозкових нервів;
- знаходити і описувати симпатичні і парасимпатичні ганглії; структури, що входять до складу лімбічної системи мозку;
- знаходити і описувати структури, що входять до складу ретикулярної формації;
- під час здійснення професійної діяльності виділяти обставини, що безпосередньо пов'язані з роботою і порушенням центральних структур і прогнозувати їх наслідки для здійснюваних видів діяльності.

Всі набуті знання і вміння майбутні психологи мають бути готовими застосовувати в подальшій професійній діяльності.

Отже анатомія і еволюція нервової системи людини входить в базову частину природничо-наукового циклу і є тією матеріальною основою, тим базисом, на якому можливе подальше освоєння дисциплін природничо-наукового і професійного циклів: «Вступ до спеціальності», «Вікова психологія», «Психофізіологія», «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Основи психогігієни», «Основи психокорекції», «Психологія травмуючих ситуацій». «Нейрофізіологія», «Фізіологія ВНД і сенсорних систем» тощо.